

2021_ANUL GOGA - ANUL TINERILOR OȚELIȚI (XIV):

**casa familiei Cioran, pe ulița Popilor? - gospodăria în care și-a trăit poetul copilăria -
Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat!**

Aceasta este casa și gospodăria în care și-a trăit poetul copilăria!

6 generații de preoți au locuit în această casă!

Casa memorială Octavian Goga

Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat! De unde atâta bogăție?

pe urmele lui Octavian Goga, în Rășinari!

șagunism - tribunism

2021 Anul Goga - anul tinerilor oțeliți

În „Legende rășinărene”, descoperim istoria „casei Goga”, povestită de scriitorul Corneliu Lubinski (1914-1999); continuăm reproducerea: «Fiecare din acești preoți a avut 5-6 copii, astfel că numele biblic, **Izdrailă**, s-a răspândit în sat, prin 1935 mai purtându-l încă vreo 10 familii, fiecare însă cu altă poreclă. Bunicul dinspre mamă al autorului acestor rânduri, Petru Izdrailă, avea poreclă Dumitrescu și spunea că a fost văr al doilea cu bunica lui Goga, Maria Bratu, născută Izdrailă. Mai spuneau vecinii, despre ea, că nu s-a purtat niciodată decât în costum popular local, costum în care a și fost înmormântată. Ea ar mai fi avut un frate, Ioan, tot preot, între 1830-1837 – deci mort de tânăr – precum și alte 3 surori.

Cu preotul Ioan Bratu și Iosif Goga, e vorba deci de **6 generații de preoți care au locuit în această casă**, în care la 1881 se va naște poetul. **E firesc deci ca satul să-i fi zis străzii Ulița Popilor, nume înscris și pe tăblițele vechi.** De la construcția ei, casa aceasta nu a cunoscut modificări esențiale, ci fiecare generație i-a făcut lucrări de întreținere, mai ales la acoperiș. În curte, pe direcția casei, era o căsuță (bucătărie de iarnă și magazie de vară), iar dincolo de aceasta era o „căsoaie” cu cuptor de pâine și o plită lângă el pentru cazanul de fiert pentru porci. În continuare, pe toată granița cu porci, care ajungeau până lângă șura din fundul curții. Aceasta avea două grajduri, unul pentru cai și altul pentru vacă, iar între ele, în gura șurii, se țineau oile. Dacă era ger mare, vaca era mutată lângă cai și aduse aici oile.

Când gospodarii n-au mai ținut decât câteva oi, unul din grajduri a fost folosit pentru bucate, degajându-se căsuța. Chioșcul care era în stânga curții a fost ridicat după anul 1900. În dosul șurii, era o grădiniță cu pomi, nu mai mare de 250-300 mp. Dintre pomi se detașa un nuc cu coroana peste șură și la colțuri câte un brad. Toate aceste amănunte, le dețin din două surse sigure: Claudia Bucșan, sora poetului și Petru Cerciu, vecinul de dinsus.

Claudia spunea că datele le are de la mama ei, Aurelia și de la bunica ei, Maria Bratu, singura care a mai apucat gospodăria completă. Aurelia a mai aerisit curtea desfăcând căsoaie și cotețul de porci, apoi și șura. De la ea știa Claudia, că Eminescu a fost mai în vârstă decât Claudia cu vreo 15-20 de ani. Am avut ocazia prin 1949-1950 să-l am alături pe o bancă din curtea de din sus a casei Goga. El încerca să reconstituie vechea gospodărie, arătând cu mâna în stânga și în dreapta. Dânsa îl completa, din când în când, mai adăugând câte un amănunt. Zâmbea adesea, dar uneori o vedeam ștergându-și ochii. **Aceasta este casa și gospodăria în care și-a trăit poetul copilăria.**

Casa de din sus, cea paralelă cu strada, a intrat în proprietatea familiei Goga în anul 1906, anul căsătoriei poetului cu Hortensia Cosma. Aceasta era fiica lui Partenie Cosma, directorul băncii „Albina” din Sibiu. **Casa aparținea familiei Cioran.** Pe locul ei se găsisse o altă casă din bârne, pe care **Coman Cioran** (1798-1864) o cumpărase prin 1850. Din cele două căsătorii ale lui, avea 14 copii și voia să-i vadă pe toți la casele lor. Avea deci 14 case în sat. Cu toate acestea, la moartea lui, urmașii au avut de împărțit numai în bani lichizi cca. 150.000 florini aur. Fusese cunoscut ca unul dintre cei mai bogați oameni nu numai din sat, ci din întreaga regiune. **De unde atâta bogăție?**

Tatăl său se numise tot Coman și era născut pe la 1765, ca fiu al lui Bucur, născut pe la 1710-1715, care, la rândul lui, avusese ca tată un Aleman Cioran născut probabil pe la 1680-1685. Până la Coman Cioran, cel decedat în 1864, toți înaintașii fuseseră oieri, oameni harnici și extrem de strângători, cu domiciliul în casa din târg, peste drum de Școala Generală nr. 1 „**Octavian Goga**”. Și aci fusese o altă casă pe locul căreia s-a construit cea de azi. Ultimul, Coman Cioran, s-a lăsat de oierit și a intrat în afaceri cu exploatarea de păduri și de diferite negustorii, una mai rentabilă decât alta, profitând și de faptul că frontiera cu Țara Românească era aproape și existau mari diferențe de prețuri de o parte și de alta.

Om isteț, calculat și răbdător, cu 4 clase urmate la Gimnaziul German din Sibiu - ca și frații săi: Șerban, Bucur, Aleman, **Coman Cioran a fost inițiatorul și susținătorul principal al „Fondului Săracilor”, o asociație locală, înființată în 1862** căreia mulți rășinăreni i-au testat valori, terenuri agricole și bani, spre a putea ajuta năpăstuiții satului.

În 1864, Coman Cioran a dărâmat căsuța veche, de bârne și a început construcția celei de astăzi, plănuiind-o ca un local de cârciumă cu 3 camere. Mari, încăpătoare, pentru 15-20 de mese, cu dependințe în dreapta curții și o gură a șurii largă și adâncă, podită cu fostăne late, pentru jocul de sărbători al tinerilor (hora țărănească). Moare însă după câteva luni și continuarea lucrărilor o preia fiul său Șerban, al șaptelea din prima căsătorie. După un an, casa este terminată, dar Șerban Cioran nu se mută în ea, ci rămâne în casa țărănească din târg. Scoate licența de cârciumă și o arendează. Deținem suficiente mărturii ale vecinilor, care au cumpărat băuturi de aici și ale celor care își alegeau fetele din uliță, jucându-le în șură. Am întrebat chiar pe unii dacă printre lăutari era și unul chior. Pentru că Goga încă din copilărie l-a văzut și l-a ascultat vrând-nevrând pentru că trăia alături. Unii mi-au spus că ar fi fost un lăutar puțin chior, dar nu-l chema Lae. Șerban Cioran a continuat afacerile tatălui său Coman, în special exploatarea

de păduri. În 1882 avea 500 stânjeni de lemne de fag pe malurile Lotrului și Lotrioarei, lemne pe care urma să le expedieze în toamnă, prin Brezoi, spre Craiova.

În iulie, o rupere de nori urmată zile întregi de ploi torențiale - rămase în amintirea bătrânilor ca „potopul” l-a lăsat aproape sărac, toate lemnele fiind luate de ape și pierdute în Olt. Șerban Cioran a impresionat satul prin forța și demnitatea cu care a făcut față dezastrului. Se zice că ar fi spus ca biblicul Iov: „**Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat**”. Era căsătorit cu Stanca Dancăș și avea 7 copii, 3 băieți (Emilian, Șerban și Cornel) și 4 fete (Ana căsătorită Seinescu, Soră - căsătorită Mitrea, Maria - căsătorită Bratu și Stana, care a murit tânără). Avea arenda cârciumii din ulița Popilor și a trecut la afaceri mai puțin riscante. A negustorit mai ales cu lână, pe care o colecta, o spăla și o livra fabricilor textile din Cisnădie, bucurându-se de toată încrederea sașilor de aici, a căror limbă o vorbea, pentru că și el urmasa Gimnaziul German din Sibiu. A intrat și în viața publică a satului, fiind ales în 1888 primar. Alegerea era atunci pe 3 ani și el este reales în 1891 și din nou - spre nenorocirea lui în 1894. Într-o dimineață din 1895, găsește vistieria primăriei goală. Avea o cheie el și alta casierul. Pe clanța cheii lui, găsisse săpun, iar casierul îi spusese încă de când intrase în primărie că în ajun i s-a furat cheia. Șerban Cioran a bănuit cine este hoțul, dar din motive necunoscute, a refuzat să-i dea numele. A știut și fiul său, viitorul protopop Emilian Cioran, dar și el a preferat să tacă, prin 1950, când a fost întrebat. Suma furată era de 12.000 de florini și era imputabilă numai primarului. Nu se știe de ce nu și casierului. Cioran s-a dus la banca „**Albina**” din Sibiu și a împrumutat această sumă, girând-o cu casa și toată gospodăria din Ulița Popilor, unde se mutase cu familia cu familia în 1893. De ce? Pentru că nimeni n-o mai arenda pentru cârciumă.

Ce se întâmplase? În 1889 un alt îmbogățit al satului, Nicolae Vidrighin - acesta mai ales din contrabanda în stil mare - cumpărase a treia și ultima casă de pe aceeași parte a Uliței Popilor și scoase și el brevet de cârciumă, după care și-a construit spre râu o clădire cu câteva săli de mese».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-goga-anul-tinerilor-oteliti-xiv-casa-familiei-cioran-pe-ulita-popilor-gospodaria-in-care-si-a-trait-poetul-copilaria-domnul-a-dat-domnul-a-luat-fie-numele-domnului-binecuvantat-157554.html>

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2021-Anul Goga, anul tinerilor oțeliți (XIV): casa familiei Cioran, pe ulița Popilor? - gospodăria în care și-a trăit poetul copilăria - Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat!

Marius HALMAGHI 04.04.2021 22:25 162 vizualizari 0 comentarii

feco

În: *Tribuna*, 04 aprilie 2021